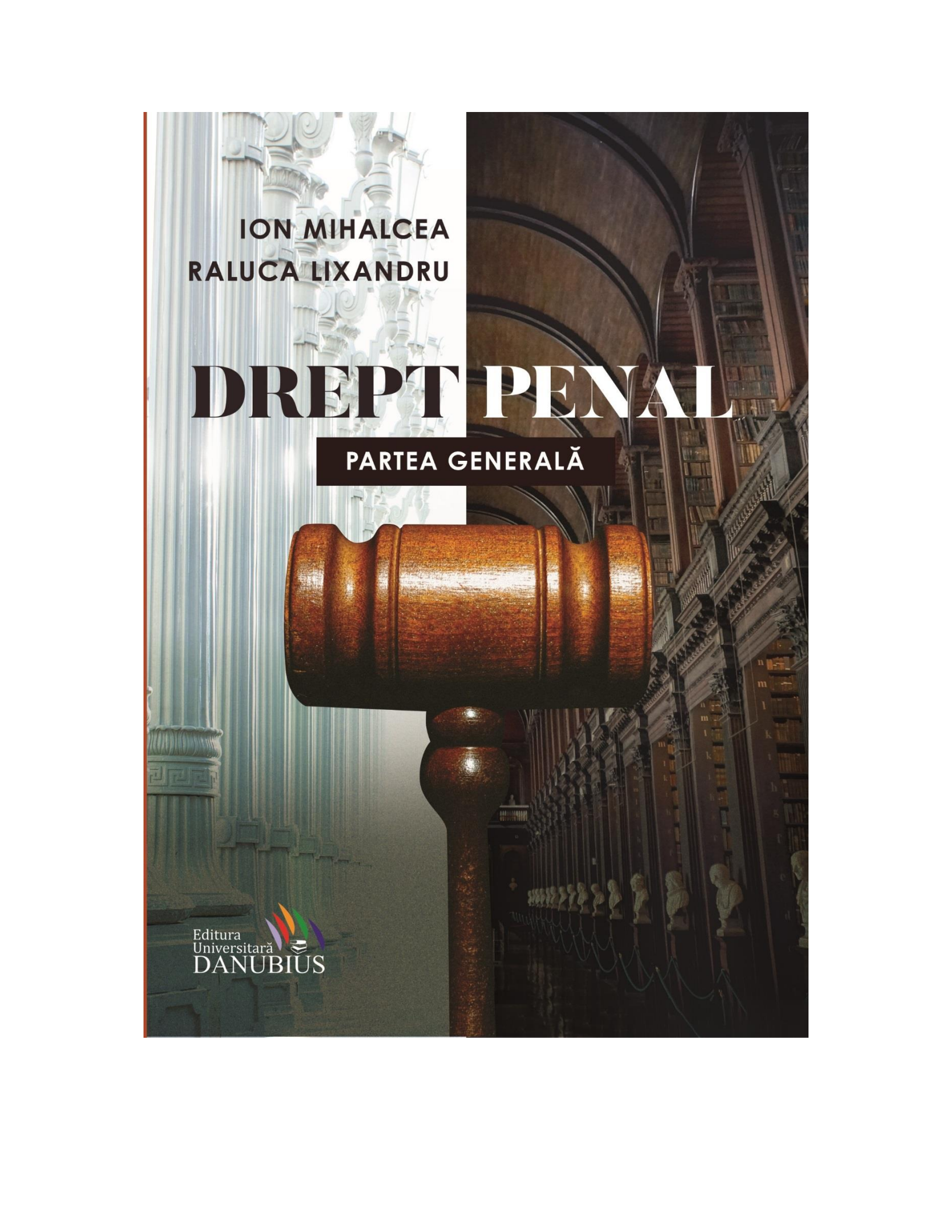

ION MIHALCEA
RALUCA LIXANDRU

DREPT PENAL

PARTEA GENERALĂ

Editura
Universitară
DANUBIUS

ION MIHALCEA

RALUCA LIXANDRU

DREPT PENAL

PARTEA GENERALĂ

Galați, 2020

© Toate drepturile pentru această lucrare sunt rezervate autorilor.
Reproducerea ei integrală sau fragmentară este interzisă.

Editura Universitară „Danubius” este recunoscută de
Consiliul Național al Cercetării Științifice
din Învățământul Superior (cod 111/2006)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MIHALCEA, ION

Drept penal : partea generală / Ion Mihalcea, Raluca
Lixandru – Galați: Editura Universitară "Danubius", 2020.

Conține bibliografie

ISBN 978-606-533-542-4

I. Lixandru, Raluca

34

Tipografia ***Zigotto*** Galați
Tel.: 0236.477171

Recenzie asupra lucrării

DREPT PENAL. PARTEA GENERALĂ, autori dr. Ion Mihalcea și dr. Raluca Lixandru.

Lucrarea Drept penal. Partea generală este rodul unei cercetări laborioase, al unui demers științific remarcabil a doi autori, cu o riguroasă pregătire științifică în domeniul dreptului penal, distinse cadre didactice ale Universității „Constantin Brancoveanu” din Pitești - Facultatea de Științe Juridice, Administrative și ale Comunicării.

În calitate de coleg al autorilor am apreciat cultura juridică vastă a dumnealor, seriozitatea cu care abordau temele luate în discuție și dragostea de a lucra cu studenții.

Pentru realizarea lucrării, autorii au analizat riguros stadiul actual al legislației penale, îndeosebi dispozițiile Codului penal. Partea generală, au evidențiat doctrina consacrată în materie, precum și practica judiciară din domeniul dreptului penal (a se vedea, spre exemplu, cu privire la prezentarea practicii instanțelor judecătorești cât și a Curții Constituționale, paginile 85-88, 347, 383-388).

Totodată, autorii au valorificat experiența acumulată în calitate de cadre didactice universitare, în activitatea de cercetare cu studenții, de participare la conferințe, simpozioane și seminarii naționale și internaționale pe teme vizând dreptul penal.

La reușita lucrării a contribuit și experiența dobândită de autori, în calitate de practicieni ai dreptului (domnul Mihalcea, magistrat, iar doamna Lixandru, avocat).

Trebuie, de asemenea, menționat că pentru întocmirea acestei valoroase lucrări, autorii au studiat o bogată bibliografie, constând în tratate, cursuri, monografii, articole din reviste de specialitate, inclusiv surse documentare online.

Un punct forte al lucrării recenzate consider că este modul în care autorii au raportat legislația penală din țara noastră la documentele Uniunii Europene și la alte documente internaționale la care România este parte. Spre exemplu, la paginile 25-27 din lucrare sunt menționate tendințele de evoluție ale dreptului penal român în contextul apartenenței țării noastre la Uniunea Europeană.

Un alt punct forte al lucrării îl constituie prezentarea celor 348 de teste grilă de dificultate medie, teste care facilitează cunoașterea, înțelegerea și însușirea cunoștințelor din domeniul dreptului penal, partea generală (a se vedea întrebările și răspunsurile de la paginile 389-448).

Lucrarea este structurată în trei titluri și 19 capitole.

În titlul I al lucrării, intitulat *Teoria legii penale*, sunt prezentate temeinic particularitățile dreptului penal ca ramură a sistemului de drept și aspectele vizând aplicarea legii penale.

În titlul al II-lea al lucrării, intitulat *Infracțiunea*, este realizată o analiză pertinentă a problemelor vizând noțiunea și trăsăturile esențiale ale infracțiunii, conținutul infracțiunii, cauzele justificative și cauzele de neimputabilitate.

Titlul al III-lea, intitulat *Pedepsele*, este rezervat unei analize riguroase a problemelor vizând, printre altele, categoriile pedepselor, individualizarea judiciară a pedepselor, măsurile de siguranță, cauzele care înlătură răspunderea penală, cauzele care înlătură sau modifică executarea pedepsei, regimul răspunderii penale a minorilor, răspunderea penală a persoanei juridice, reabilitarea - cauză care înlătură consecințele condamnării.

De subliniat că penultimul capitol al lucrării a fost destinat prezentării înțelesului unor termeni sau expresii în legea penală, iar ultimul capitol al lucrării a fost rezervat prezentării unor decizii ale Curții Constituționale și o sinteză - teste-grilă de dificultate medie, la care deja am făcut referire.

Din simpla enumerare a temelor menționate se observă că în cauză este vorba de o lucrare consistentă (are 454 de pagini, 452 note de subsol), care abordează cu succes aspectele corespunzătoare instituțiilor juridice din domeniul dreptului penal, partea generală.

Lucrarea se adresează studenților din anul al doilea de studii juridice de licență, studenților de la specializarea „Administrație

publică”, masteranzilor, cercetătorilor, celor care dau concurs de admitere în unele profesii juridice (magistratură, avocatură ș.a.), dar și practicienilor, fiindcă oferă soluții unor probleme ivite în aplicarea dreptului penal.

Pe măsura parcurgerii capitolelor lucrării, studenții își vor însuși noțiunile și instituțiile juridice din domeniul dreptului penal, partea generală, își vor dezvolta gândirea logico-juridică, precum și limbajul juridic.

Având în vedere calitatea deosebită a lucrării realizată de cei doi autori prestigioși în domeniul dreptului penal, o recomand cu încredere tuturor celor interesați.

Prof.univ.dr. **ION POPESCU**

CUPRINS

Recenzie asupra lucrării	3
Abrevieri.....	11

TITLUL I TEORIA LEGII PENALE

CAPITOLUL I	
PARTICULARITĂȚILE DREPTULUI PENAL CA RAMURĂ A	
SISTEMULUI DE DREPT.....	13
1.1.1. Dreptul penal – mijloc juridic de apărare a valorilor sociale.....	13
1.1.2. Etapele istorice ale evoluției relațiilor de apărare socială prin mijloace de drept penal.....	17
1.1.3. Definiția și caracterele dreptului penal	19
1.1.4. Scopul și sarcinile dreptului penal	21
1.1.5. Legătura dreptului penal cu celelalte ramuri de drept.....	22
1.1.6. Tendințele de evoluție ale dreptului penal român în contextul apartenenței țării noastre la Uniunea Europeană	25
1.1.7. Știința dreptului penal	27
1.1.8. Principiile dreptului penal român.....	40
1.1.9. Izvoarele dreptului penal.....	46
1.1.10. Raportul juridic penal.....	53

CAPITOLUL II	
LEGEA PENALĂ.....	63
1.2.1. Legea penală. Noțiunea și categoriile de legi penale.....	63
1.2.2. Aplicarea legii penale în timp	67
1.2.3. Aplicarea legii penale în spațiu	75
1.2.4. Aspecte din practica judiciară	85

TITLUL II INFRAȚIUNEA

CAPITOLUL I	
NOȚIUNEA ȘI TRĂSĂTURILE ESENȚIALE ALE INFRAȚIUNII	89
2.1.1. Infraținea - instituție fundamentală a dreptului penal	89
2.1.2. Vinovăția în dreptul penal	94

CAPITOLUL II

CONȚINUTUL INFRAȚIUNII	100
2.2.1. Definiția și ipostazele conținutului infracțiunii.....	100
2.2.2. Structura și clasificarea conținuturilor infracțiunii	101
2.2.3. Elementele conținutului constitutiv al infracțiunii.....	103
2.2.4. Factorii infracțiunii.....	109

CAPITOLUL III

CAUZELE JUSTIFICATIVE ȘI CAUZELE DE NEIMPUTABILITATE.....	115
2.3.1. Aspecte comune	115
2.3.2. Cauzele justificative	116
2.3.3. Cauzele de neimputabilitate	140

CAPITOLUL IV

FORMELE INFRAȚIUNII	164
2.4.1. Perioadele derulării comportamentului infracțional	164
2.4.2. Formele infracțiunii în raport de fazele activității infracționale	165
2.4.3. Tentativa.....	169
2.4.4. Cauze de nepedepsire a tentativei. Desistarea și împiedicarea producerii rezultatului	175
2.4.5. Infracțiunea consumată	179
2.4.6. Infracțiunea fapt epuizat.....	181

CAPITOLUL V

UNITATEA DE INFRAȚIUNE.....	182
2.5.1. Unitatea naturală de infracțiune	183
2.5.2. Unitatea legală de infracțiune.....	188

CAPITOLUL VI

PLURALITATEA DE INFRAȚIUNI	200
2.6.1. Aspecte comune	200
2.6.2. Concursul de infracțiuni	201
2.6.3. Recidiva.....	211
2.6.4. Pluralitatea intermediară	224

CAPITOLUL VII

PLURALITATEA DE INFRACTORI.....	227
2.7.1. Noțiunea pluralității.....	227
2.7.2. Autoratul și coautoratul.....	231
2.7.3. Instigarea	235
2.7.4. Complicitatea.....	240
2.7.5. Participația improprie.....	243

TITLUL III PEDEPSELE

CAPITOLUL I

CATEGORIILE PEDEPSELOR	246
3.1.1. Aspecte generale privind răspunderea penală	246
3.1.2. Sancțiunile de drept penal	247
3.1.3. Pedepsele	250
3.1.4. Pedepsele principale	253
3.1.5. Pedepsele complementare	267
3.1.6. Pedepsa accesorie	277
3.1.7. Calculul duratei pedepselor	281
3.1.8. Pedepsele aplicabile persoanei juridice.....	283

CAPITOLUL II

INDIVIDUALIZAREA JUDICIARĂ A PEDEPSELOR	287
3.2.1. Criteriile generale de individualizare	287
3.2.2. Stările și circumstanțele incidente la individualizarea pedepselor	288
3.2.3. Renunțarea la aplicarea pedepsei	303
3.2.4. Amânarea aplicării pedepsei	305
3.2.5. Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.....	309
3.2.6. Liberarea condiționată.....	315

CAPITOLUL III

MĂSURILE DE SIGURANȚĂ.....	325
3.3.1. Scopul măsurilor de siguranță	325
3.3.2. Categoriile măsurilor de siguranță	326

CAPITOLUL IV

CAUZELE CARE ÎNLĂTURĂ RĂSPUNDEREA PENALĂ.....	336
3.4.1. Amnistia	337
3.4.2. Prescripția răspunderii penale	339
3.4.3. Lipsa plângerii prealabile	342
3.4.4. Retragerea plângerii prealabile	344
3.4.5. Împăcarea	345
3.4.6. Aspecte din practica judiciară	347

CAPITOLUL V

CAUZELE CARE ÎNLĂTURĂ SAU MODIFICĂ EXECUTAREA PEDEPSEI	348
3.5.1. Grațierea	348
3.5.2. Prescripția executării pedepsei	351

CAPITOLUL VI	
REGIMUL RĂSPUNDERII PENALE A MINORILOR.....	354
3.6.1. Particularitățile răspunderii penale a minorilor.....	354
3.6.2. Măsurile educative	357
CAPITOLUL VII	
RĂSPUNDEREA PENALĂ A PERSOANEI JURIDICE	365
3.7.1. Condițiile răspunderii penale a persoanei juridice	365
3.7.2. Sancțiunile aplicabile persoanei juridice.....	368
CAPITOLUL VIII	
REABILITAREA-CAUZĂ CARE ÎNLĂTURĂ CONSECINȚELE	
CONDAMNĂRII.....	372
3.8.1. Reabilitarea de drept.....	372
3.8.2. Reabilitarea judecătorească	374
3.8.3. Efectele reabilitării de drept sau judecătorești	377
CAPITOLUL IX	
ÎNȚELESUL UNOR TERMENI SAU EXPRESII ÎN	
LEGEA PENALĂ.....	378
CAPITOLUL X	
SINTEZA UNOR DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
REFERITOARE LA UNELE PROBLEME DE DREPT PENAL	
PARTEA GENERALĂ.....	383
TESTE-GRILĂ DE DIFICULTATE MEDIE	389
RĂSPUNSURILE LA ÎNTREBĂRILE-GRILĂ.....	447
Bibliografie.....	449